

İç Mimarlık Atölyelerinin Deneyimlenmesi

Doç. Dr. Ş. Ebru Okuyucu
Afyon Kocatepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi,
İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü
ebruokuyucu@hotmail.com

Arş. Gör. Gamze Çoban
Afyon Kocatepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi
İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü
a.gamzecoban@hotmail.com

Özet

Tasarım eğitimi veren okulların öğrenme ortamı konvansiyonel eğitim mekanlarından farklı olarak stüdyolardır. İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı gibi tasarımın özünün, ilkelerinin anlatılmaya çalışıldığı bölümlerde, atölyelerin İç Mimarlık Bölüm kimliğine uygun olmaması ve bölümün tanıtımına katkı sağlayamaması oldukça ironik bir durumdur. Atölyelerde kullanıcının mekana yönelik algısının değişmesi, iç mekanın tümünde yapılacak bir tasarımla veya mekan yüzeylerinin yeniden yorumlanmasıyla mümkün olabilmektedir. Bu kapsamda, AKÜ İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü atölyeleri, çalışma alanı olarak belirlenmiş, atölye duvarlarında yüzey çalışmaları yapılmıştır. Bahar dönemi boyunca, 4. Sınıf öğrencileri tarafından bölüme ait dört atölyenin duvar yüzey tasarımları yapılmış, 2018 yılı yaz döneminde, atölyelerin duvarlarına uygulanmıştır. Atölyelerde iç mekan yüzeylerine uygulanan tasarım konseptinin altlığını işlev, form, estetik, kompozisyon gibi kavramlar oluşturmaktadır. Tasarımın temel ilkelerini oluşturan bu kavramlar, atölye yüzey tasarımlarında parametre olarak belirlenmiştir. Bu bağlamda, atölyeleri nitelikli hale getirerek ulaşılması istenen hedeflerin ne kadarına ulaşıldığı ve atölye yüzey tasarımlarının bu parametrelerin tümüne cevap verecek nitelikte olup olmadığı sorularına cevap aramak çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Bu kapsamda, tüm sınıfların atölyelerinde uygulanan yüzey tasarımlarına ilişkin, her sınıftan 30 öğrenciye 5 soru yöneltilmiştir ve sonuçlara göre, mekansal algının etkisi değerlendirilmiştir. Mekan kullanıcıları olan öğrenciler ile yapılan görüşmeler sonucunda, atölyelerdeki kimlik değişiminin, mekansal algıyı pozitif yönde etkilediği, uygulamadan sonra öğrencilerin atölyelere olan aidiyet duygusunun arttığı ve yüzey tasarımlarının atölyelerdeki estetik ve işlevsel değişime olumlu katkılar sağladığı gibi çıkarımlar yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yüzey tasarımı, İç mimarlık bölümü, Atölye çalışmaları, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Tasarım süreci.

Experiencing the Interior Architecture Studios

Abstract

The learning environment of the schools providing design education is a studio which is different from the conventional education places. It is quite ironic that workshops or studios do not have any identity in departments such as Interior Architecture and Environmental Design where the essence and principles of the design are tried to be taught and they cannot contribute to the promotion of departments. Workshops and studios of Afyon Kocatepe University Interior Architecture and Environmental Design

Department needs interior changes have been determined as the study area within the scope of the study. Surface designs were prepared by the fourth class students for the four workshops belonging to the department and implementations were made in accordance with the surface designs prepared for the 2018 summer period. Sub-dimensions of the design concept applied to the interior surfaces in of the workshops include concepts such as function, form, aesthetics and composition. These concepts which constitute the basic principles of design have been determined as the parameters in workshop surface designs. Within this context, looking for answers to the questions such as to what extent the targets have been reached by making the workshops qualified and whether the workshop surface designs are able to respond to all of these parameters forms the aim of the study. In this context, 5 questions have been asked to 30 students from each class regarding the surface designs applied in the workshops of all classes. According to the results obtained from the answers, the effect of spatial perception has been evaluated. As a result of the interviews conducted with the students who are the users of the space, it was concluded that the identity change in the workshops positively affected the spatial perception, sense of belonging of the students related to the workshops increased after the implementation and the surface designs provided positive contributions to the aesthetic and functional change in the workshops.

Keywords: Surface design, Department of interior architecture, Workshop training, Afyon Kocatepe University, Design process.

1.Giriş

Mimari tasarım, gereksinimleri karşılamak üzere saptanan işlevleri yerine getirecek olan yapı bütünü, onun kurgusunda yer alan tüm öğelerin ve çevresinin kavramsal, işlevsel, biçimsel, strüktürel ve eylemsel özelliklerinin ve niteliklerinin yorumlanması, belirlenmesi ve belgelenmesidir (İzgi, 1999).

Mekân, insan davranış ve eylemlerine göre düzenlenmiş alanlardır. Kullanım amaçlarına ve işlevlerine göre farklı biçim ve boyutlarda olabilmektedir. İç mimaride de mekanın oluşumu ve örgütlenmesi renk, doku, malzeme ve ışık gibi faktörlerin katkısıyla gerçekleşir. Bu oluşum zamanla kalıcı hale gelmekte ve mekana kimlik kazandırmaktadır. Mekan kimlik kazandırmak, insan ergonomisine uygun, doğru malzeme seçimi yaparak, yaşanabilir, estetik ve fonksiyonel mekanlar tasarlamayı da beraberinde getirmektedir. Mekanlar öncelikle içinde gerçekleşecek insan aktiviteleri ve buna bağlı davranışlar temelinde ele alınmalıdır. Bu nedenle tasarımcı, mekanı oluştururken, malzeme, donatı, aydınlatma, ışık, renk gibi etkenlerin tümünü kullanarak bütüncül bir yaklaşım sergilemesi gerekmektedir. İnsan var olduğundan bu yana yaşadığı mekanı biçimlendirme ve değiştirme ihtiyacında olmuş, sosyal, kültürel ve işlevsel çerçevelerde; ait olduğu döneme ve teknik donanımına göre yeni tasarım yaklaşımları oluşturmuştur. Tüm yapı türlerinde zamanla bir eskime söz konusu olmaktadır ve zamana karşı direnç gösteremeyen mekanlarda özellikle iç mekanlarda değişim ve gelişim zorunlu hale gelmektedir. İç mekanı kullanacak

olan kullanıcı için gerekli her türlü ergonomik, fizyolojik ve estetik yaklaşımı sağlamak adına iç mekan tasarımları yapılırken; iç mekan tasarımının özünde görsel kaliteyi yakalama çabasına ilişkin, tasarımı oluşturacak parçalar, bütüncül bir yaklaşımla birleştirilir. İç mekan, mekanı sınırlayarak belirleyen, tanımlayan ve anlam kazandıran yüzeyler olarak tanımlanabilecek duvar, tavan, döşeme yüzeylerinden oluşmaktadır. Böylece yüzey kavramının iç mekanın en önemli ve ayrılmaz bir parçası olduğu

aşikardır (Aydıntan, 2001). Kullanıcıların mekana dair olumlu veya olumsuz düşüncelerinin oluşumunu sağlayan etkenler, düşey, yatay ve eğrisel iç mekan yüzeyleridir ki bu da; iç mekan yüzeylerinin, mekan algısında önemli bir rolü olduğunun göstergesidir.

Mekan ve insan arasındaki ilişki algı aracılığı ile kurulmaktadır. İnsanlar sözlerle iletişim kurarken aynı zamanda karşısındaki insana ses tonu ve vücut dili ile birçok sinyal ve kodlar yollamaktadır (Ruesch & Kees,1970). James J. Gibson ve Elaanor Gibson algının, literal ve şematik olarak iki farklı düzeyde olduğunu, literal algının, çevreyi etrafından soyutlayarak sadece genel özellikleri ile algılama olarak tanımlanırken, şematik algılamanın ise, bireye fayda sağlaması muhtemel veya birey için anlam ifade eden nesnelerin algılanması olarak tanımlamıştır (Gibson 1950). İnsanın, mimari mekan algısının büyük bir bölümü ise görsel açıdandır. Mekanı algılama, onu biçimlendiren ve sınırlayan yüzeylerin algılanmasına dayanır (Becer 2002). Ching' e göre, duvar yüzeyleri düşey yönelimi sebebiyle mekanı tanımlamada görsel olarak en etkili yüzeylerdir (Ching, 1996). Bu sebeple, duvar yüzeyleri, iç mekan algısında diğer yüzeylere göre daha fazla etkilidir. Aydıntan' a göre, tasarımcılar mekanın karakterini o mekanın kullanıcılarına bir takım görsel mesajlar ileterek hissettirmektedir. Böylece kullanıcı çevresel uyarıların kendisinde yarattığı çağrışımlar üzerinden mekanı düşünür, yorumlar ve ona karşı davranışta bulunur. Verilmek istenen mesajlar çoğunlukla iç mekanı oluşturan düşey yüzeylere yüklenmektedir (Aydıntan, 2016). Birey, mekanın görsel açıdan algılanması sürecinde, mekanı kurgulayan birçok etken, bireyin mekanı algılamasını da etkilemektedir. Bu kurguda baş rolde mekanı oluşturan tasarım öğeleri bulunmaktadır (Yılmaz, 2004). İç mimaride de mekanın oluşumu ve örgütlenmesi renk, doku, malzeme ve ışık gibi faktörlerin katkısıyla gerçekleşir. Bu oluşum zamanla kalıcı hale gelmekte ve mekana kimlik kazandırmaktadır. Özellikle kullanıcı sirkülasyonunun yoğun olduğu ve mekansal algının önemli olduğu kamu yapılarında mekan kimliği önemli bir rol oynamaktadır. Kullanıcıların yoğun olduğu mekanlarda ; mekana dair işlevsel, fiziksel ve estetik beklentiler oldukça yüksek düzeydedir. Özellikle üniversite yapıları da nitelikli sınıfların, laboratuvarların, stüdyoların ve atölyelerin varlığı üniversitenin imajı açısından önem taşımaktadır. Bu bağlamda İç Mimarlık Bölümlerine ait tasarım kavramının özümsemiği stüdyoların öğrencilerin ve öğretim elemanlarının işlevsel, fiziksel ve estetik bağlamdaki beklentilerine cevap verecek nitelikte olması gerekmektedir.

Tasarım disiplinlerinin öğrenme ortamı, klasik eğitim ortamı olarak tanımlanan sınıf düzeninden farklı olarak “stüdyo”dur. Tasarım eğitiminin kalbi olarak değerlendirilen stüdyo, gerek ilgilendiği problem türleri, gerek öğretim metotları, gerekse de gerektirdiği iletişim biçimi ile konvansiyonel eğitim mekanlarına göre belirgin farklılık gösterir (Tok & Potur, 2016:413). Tasarım stüdyolarının, kendisine özgü farklılaşan doğası gereği, gerek öğrenciler, gerekse yürütücüler için organizasyonel ve sosyal süreçlerle tanımlanabilen bilgi işleme süreci yoluyla düşüncelerin özgürce dışavurumunu ve paylaşımını sağlayan bir çevre yaratması gerekir (Coyne et al., 1994:114). “Yaratıcı bir kişinin çalışma yeri” olarak da tanımlanan stüdyolar günümüz tasarım eğitimi içerisinde, öğrencinin yaratıcılığını göstermesine olanak sağlayan, yapma / bozma / deneyimleme mekânıdır (Koester & Robert, 2006:660). Öğrenci merkezli stüdyonun, yeni teknolojilerle birlikte bilgiyi üretmesinin yanı sıra stüdyo mekânının da iyi tasarlanmış olması ve ortak çalışmaları teşvik eden mimari yapısı olması gerekmektedir. Bununla birlikte, stüdyoların

öğrencinin sahiplendiği, benimsediği, içselleştirdiği; böylelikle tasarımının, paylaşımının ve üretiminin çoğaldığı mekanlar olması gerekmektedir (Özer & Aycı, 2017:50).

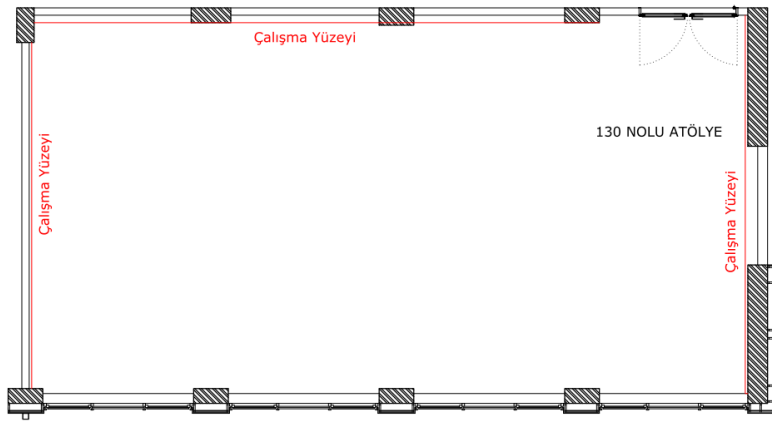
2. Çalışma Alanı ve Süreç

Bu kapsamda, çalışmada, Afyon Kocatepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü stüdyolarına kimlik ve nitelik kazandırmaya yönelik bir amaçla başlatılan atölyeleri yenileme projeleri, çalışmanın ana çatkısını oluşturmaktadır. Tasarım sürecinden önce İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü'ne ait olan atölyelerin, diğer atölyelerden farkı olmayan, kimliksiz ve kullanıcı ihtiyaçlarına cevap vermeyen nitelikte olduğu görülmüştür. Tasarımla ilgili yürütülen derslerde, atölyelerin nitelikleri hakkında öğrencilerle yapılan paylaşımlar sonucunda atölyelerin yeni bir kimlik kazandırılmasının zorunlu olduğu görüşüne varılmıştır. Öncelikle, İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümüne 4 adet atölyenin fiziksel, işlevsel ve estetik özelliklerine ilişkin öğrencilerle görüşmeler yapılmıştır. Her atölye için ihtiyaç listesi çıkarılmış, kullanıcı gereksinimleri belirlenmiş ve daha verimli bir alan yaratılması için fikirler üretilmiştir. Tümdengelim ve tümevarım yöntemleri kullanılarak atölyelerde mevcut durum analizleri yapılmıştır ve bütüncül bir yaklaşımla detaylar birleştirilmiştir. Her atölye için detaylı çalışacak öğrenci grupları belirlenmiştir ve tek atölye için yaklaşık 10 öğrenci tek proje hazırlamıştır. 2017-2018 Eğitim Öğretim yılı bahar yarıyılında, öğrenciler seçmiş oldukları stüdyo için dönem içinde kritik olarak atölyelerin iç mekan yüzey tasarımlarını hazırlamaya başlamışlardır. Atölyenin iç mekan yüzey tasarımı yapmadan önce, atölyenin hangi sınıf tarafından kullanıldığına, atölyede ağırlıklı olarak yürütülen derslerin içeriklerine ve atölyenin ihtiyaç programına ilişkin analizler yapmışlardır. Atölyelerin iç mekan yüzey tasarımları, yüzeyin doku, renk ve ışık algılaması bağlamında fiziksel boyutu ve fiziksel, biçimsel kullanım bağlamında ise işlevsel boyutu dikkate alınarak hazırlanmıştır. Bu analizler doğrultusunda atölyelerin iç mekan yüzey projeleri hazırlanmıştır. Öncelikle rölemleri çıkarılan atölyelerin planları ve kesitleri çizilmiştir. İç mekan yüzey projeleri onaylanan atölyelerin üç boyutlu görselleri hazırlanmıştır. Proje aşamasının tamamlanmasının ardından, 27 Ağustos 2018 tarihinde 3.sınıf öğrencilerinin yaz stajı kapsamında projelerin uygulaması başlamış, gerekli izinlerin alınmasının ardından Afyon Kocatepe Üniversitesi Yapı İşleri Daire Başkanlığı'na ait mobilya ve metal atölyelerinin de katkısıyla planlanan imalatlar gerçekleştirilmiş ve 24 Eylül 2018 tarihinde uygulama tamamlanmıştır. Çalışma süreci aşağıda gösterilmiştir (Şekil 1).

Şekil 1. Çalışma Süreci

1.sınıf öğrencilerinin atölyesi olan 130 numaralı atölyede, birinci sınıf öğrencilerinin yoğun olarak kullandığı bir atölye olması sebebiyle temel tasarım öğretilerinden yola çıkılarak Piet Mondrian'ın tasarımlarına atıfta bulunan ve bu tasarımların altlık olarak kullanıldığı yüzey tasarımları yapılmıştır. Saf geometrik formlar ve ana renklerin kullanılması planlanmış, duvarda demir su borularından ritim, bütünlük, doluluk, boşluk, oran, ölçü gibi kavramların algılanabileceği bir konstrüksiyon tasarlanmıştır. Konstrüksiyon düşeyde ve yatayda sürekliliği sağlarken belirli alanlarda raflar ve dolaplar oluşturulmuştur. Böylece konstrüksiyon, pafta asmak ve maket koymak için işlevsel bir sisteme dönüşmüştür. Atölyenin ön duvarına, temel tasarım ilkeleriyle hazırlanan bir şablonun, atölyenin arka duvarına ise, yeni gelen öğrencilerin teknik detayları algılayabilmeleri için küçük bir daireye ait plan şemasının yerleştirilmesi planlanmıştır (Şekil 2), (Tablo 1,2,3).

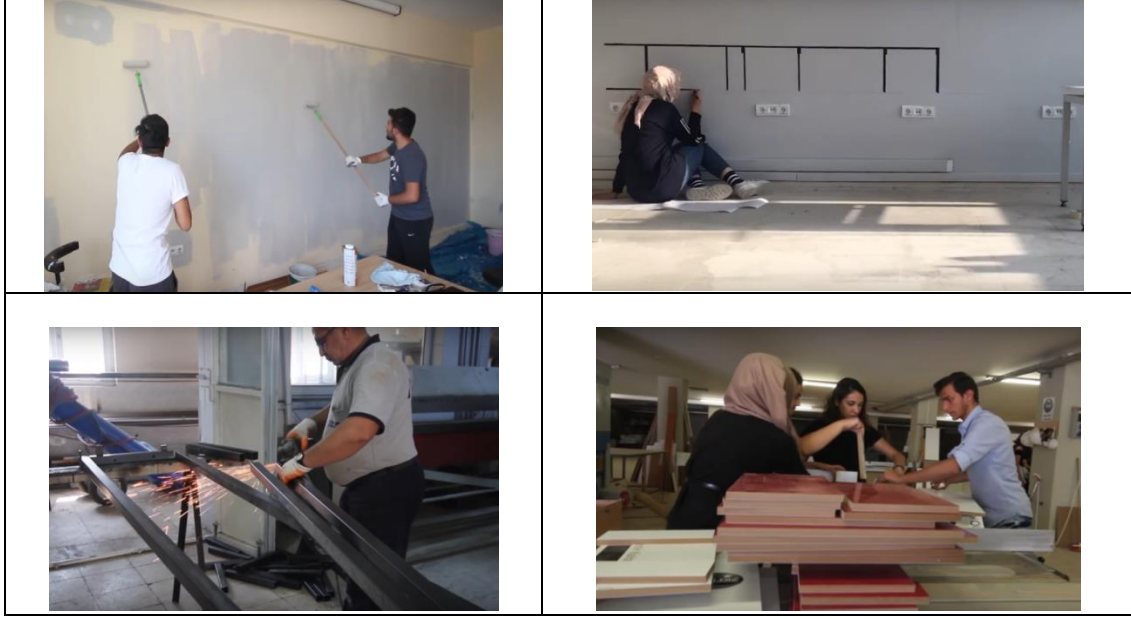

Şekil 2. 130 Nolu Atölye Planı

Tablo 1. Hazırlanan Proje Görselleri

Uygulama aşamasına geçildiğinde, duvarların antrasit ve gri renklere boyanmasıyla işe başlanmıştır ve proje ekibi üç gruba ayrılmıştır. Bir grup metal atölyesinde demir borulardan oluşan konstrüksiyonu hazırlarken, ikinci grup mobilya atölyesinde konstrüksiyona eklenecek akrilik rafları oluşturmuştur. Diğer bir grup ise, arka duvara asılacak plan şemasını hazırlamış ve CNC makinede ahşap parçaları kestirerek şablonu oluşturmuştur. Atölyenin ön duvarına ise hazırlanan şablona göre temel tasarım ilkeleri marker kalemle yazılmıştır. Çalışmanın son aşamasında öğrenciler mobilya atölyesindeki ustalar yardımıyla hazırlanan imalatların montajını yaparak çalışmayı sonlandırmışlardır.

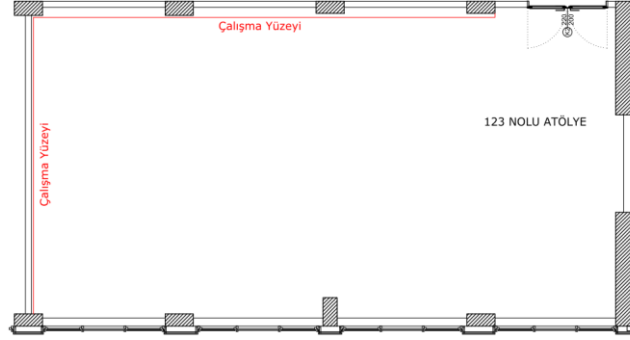
Tablo 2. Uygulama Süreci

Tablo 3. Uygulama Öncesi ve Sonrası

2.sınıf öğrencilerinin atölyesi olan 123 numaralı atölyede, genellikle bölüme ait malzeme derslerinin yürütüldüğü atölye olması sebebiyle malzemenin tanıtımına katkı sağlayacak şekilde iki boyutlu ve üç boyutlu yüzey tasarımları yapılmıştır. Atölyenin arka duvarındaki dolaplar kaldırılmış, yerine işlevsel raflar tasarlanmıştır. Uygulama aşamasında duvarların antrasit rengine boyanmasıyla işe başlanmıştır, bir grup öğrenci, ahşap, mozaik, seramik gibi çeşitli malzeme örneklerini toplarken diğer bir grup öğrenci ise mobilya atölyesinde ham mdf altıgen petek şeklindeki rafları hazırlamışlardır. Duvar yüzeyleri, iki kolon arası baz alınarak farklı malzemelerin tanıtımına ilişkin tasarlanmıştır. Seramiklerle kaplı olan kolonlar, kalekim, yüzey kapatıcı malzemesi ve duvar boyası kullanılarak kapatılmıştır. Seramik, cam mozaik,

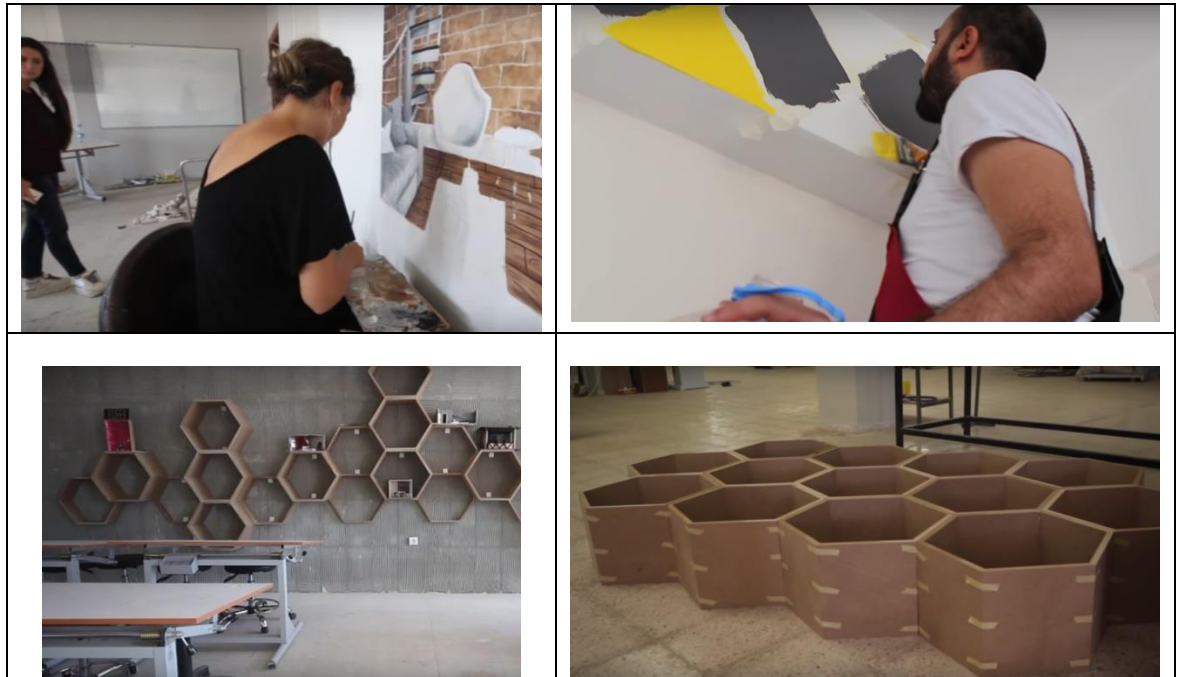
patlatma taş gibi malzeme örnekleri, duvar boyası ve el çizimleri arasına yedirilerek, duvar yüzeyinde, iki boyuttan üç boyuta bir doku geçişi sağlanmıştır. Seramikle kaplı olan atölye arka duvarında, seramikler kaldırıldıktan sonra altından çıkan harç dokusu bozulmamış, altıgen formunda petekler belirli bir düzen içinde bu duvara yerleştirilerek uygulama tamamlanmıştır (Şekil 3), (Tablo 4,5,6).

Şekil 3. 123 Nolu Atölye Planı

Tablo 4. Hazırlanan Proje Görselleri

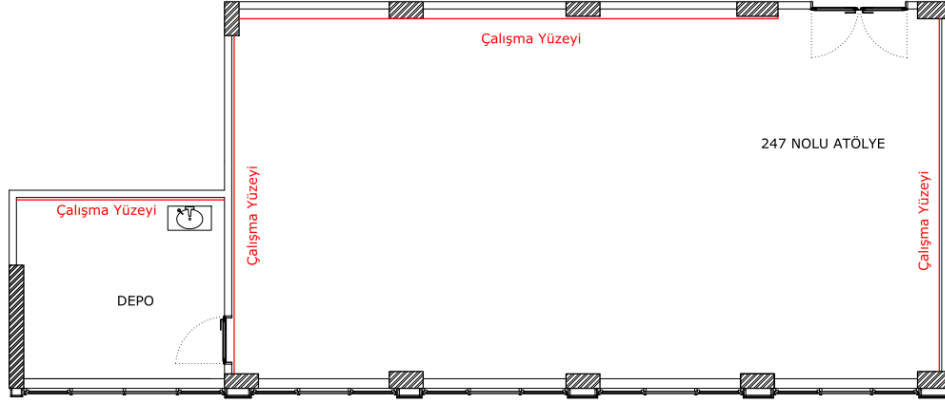

Tablo 5. Uygulama Süreci

Tablo 6. Uygulama Öncesi ve Sonrası

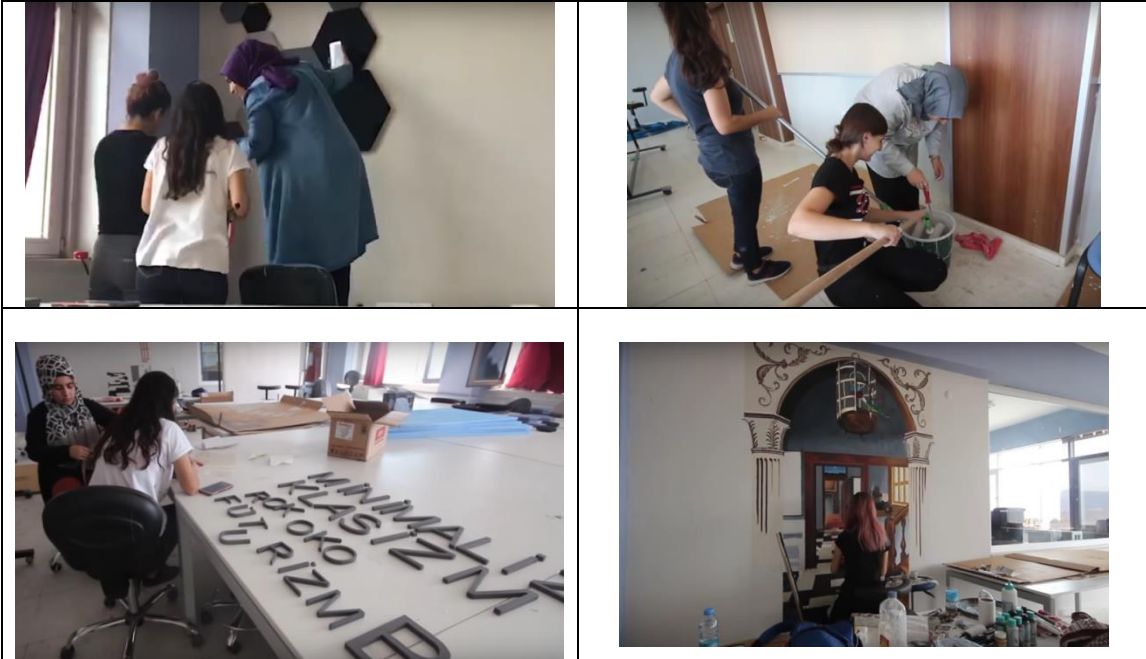
3. Sınıf öğrencilerinin kullandığı 247 numaralı atölyede atık malzemelerin işlevsel ürünlere dönüştürülmesine yönelik tasarımlar yapılmıştır. “Ekolojik Tasarım” dersi kapsamında sürdürülebilir tasarıma yönelik oluşturulan altlıklar kullanılarak toplanan atık malzemeler değerlendirilmiştir. Öğrencilerin topladığı strafor, kasa, halat, mdf parçaları ve kumaş parçaları gibi atık malzemelerden pano ve maketlerin stoklanması için raflar planlanmıştır. Uygulama aşamasında yine duvarların menekşe ve avlu gri renklerine boyanmasıyla işe başlanmıştır. Öğrencilerin topladıkları atık malzemelerin kullanım alanları planlanmıştır. Öğrencilerin atık olarak topladıkları straforlar, farklı boyutlarda altıgen formlarda kesilerek boyanmış ve asimetrik düzende bir pano oluşturulmuştur. Pano, öğretim elemanı masasının arka duvarına yerleştirilerek, duyuru, afiş ve pafta asmak için uygun hale getirilmiştir. Yine atık olarak toplanan ahşap mdf parçalardan yaklaşık 20-20 cm boyutlarındaki harfler cnc makinesinde kesilmiştir. Daha önce belirlenen mimari akım isimleri harfler bir araya getirilerek oluşturulmuştur. Ham mdf olan harfler, gri renge boyanarak kirişlerin üzerine düz veya ters şekilde dizilerek mimari akımların isimlerini oluşturacak şekilde yapııştırılmıştır. Duvarda işlevselliğini kaybetmiş olan mevcut ahşap panolar, halatların çapraz olarak tavana ve yere kancalara asimetrik olarak asılmasıyla kapatılmıştır. Pano işleviyle kullanabilecek olan halatlardan oluşan yüzeyler, öğrencilerin mandallarla afişlerini ve paftalarını asabileceği şekilde düzenlenmiştir. Atölyenin arka tarafında bulunan deponun yan duvarına, öğrencilerin atık olarak buldukları meyve kasaları farklı renklere boyanarak asılmış ve stoklanacak maketler için raf sistemi oluşturulmuştur. İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı öğrencisinin atölyenin arka duvarında mekana derinlik algısı katacak, mekanda süreklilik hissini uyandıracak ve duvar yüzeyini tamamen kapatacak ölçülerde resim yapmasıyla uygulama tamamlanmıştır (Şekil, 4), (Tablo 7,8,9).

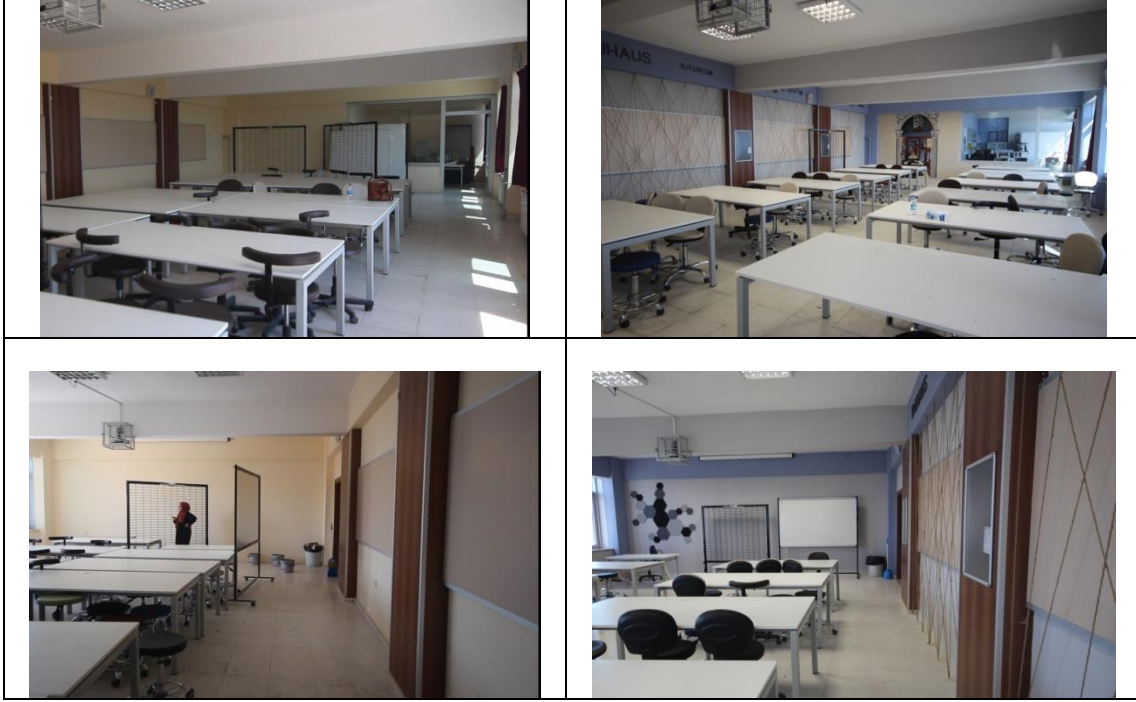
Şekil 4. 247 Nolu Atölye Planı

Tablo 7. Hazırlanan Proje Görselleri

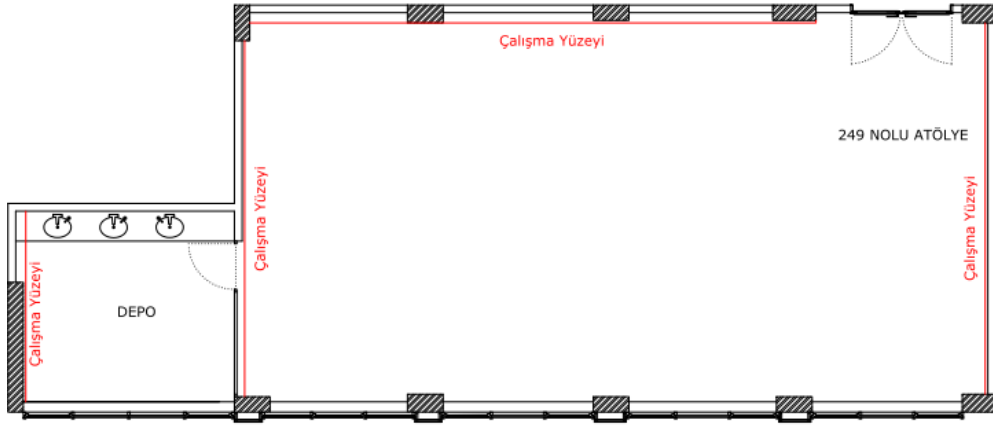

Tablo 8. Uygulama Süreci

Tablo 9. Uygulama Öncesi ve Sonrası

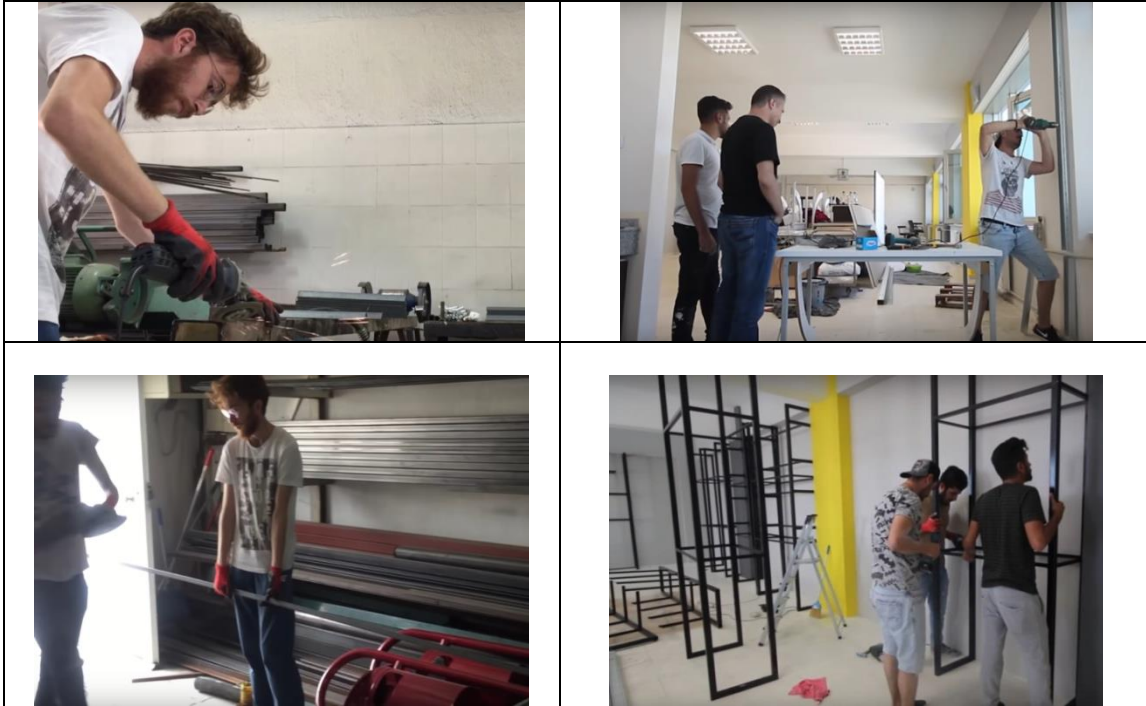
249 numaralı atölye, dördüncü sınıf öğrencilerine ait bir mekandır. 4. Sınıf atölye derslerinin işleyişi genellikle sunum şeklindedir. Bu bağlamda paftaların asılması ve maketlerin sergilenmesi açısından duvar yüzeyinde düşey ve yatay profillerden oluşan işlevsel bir konstrüksiyon tasarlanmıştır. Duvarlar gri, antrasit ve sarı renkte boyanarak çalışmaya başlanmıştır. duvarlar antrasit renge boyanarak, kolonlar ise kontrast olması bağlamında sarı renge boyanmıştır. Atölyenin ön duvarında sarı ve gri renkli boyalarla çizgisel iki boyutlu çizimler yapılmıştır. Metal profiller, duvar yüzeyine göre alınan ölçülere uygun bir şekilde metal atölyelerinde kesilerek, siyah renge boyanmış ve işlevsel bir strüktüre dönüştürülmüştür. Yatay ve düşeyde sürekliliği sağlayan metal profillerin, farklı boyutlarda kutular oluşturulacak şekilde kaynakla montajı yapılmıştır. Konstrüksiyonun içine yerleşecek ahşap kutular, belirlenen ölçülere üzeri farklı renklerde boyanan mdflerden hazırlanarak, mobilya atölyesinde kesilmiştir. Uygulamanın son aşamasında metal konstrüksiyon ve ahşap kutular yerinde monte edilmiştir. Bu bağlamda oluşturulan konstrüksiyon, paftaların asılması ve maketlerin stoklanması açısından işlevsel bir forma dönüşmüştür. Atölyenin arkasında yer alan depo ile atölyeyi birbirinden ayıran, ahşap doğrama bölücü kaldırılmış yerine alçıpandan üretilen seperatör yapılmıştır. Deponun arka duvarında iç mimarlık alanında kullanılan üsluplar ve akımlarla ilgili terimler yazılmış ve iç mekana atıf yapan koltuk, lambader gibi iki boyutlu çizimler yapılmıştır. Atölyenin arkasında yer alan depo olarak kullanılan atıl mekana işlev verilerek, öğrenciler için dinlenip, çay, kahve içebilecekleri bir mekan haline getirilmiştir (Şekil 5), (Tablo 10,11, 12).

Şekil 5. 249 Nolu Atölye Planı

Tablo 10. Hazırlanan Proje Görselleri

Tablo 11. Uygulama Süreci

Tablo 12. Uygulama Öncesi ve Sonrası

3. Sonuç ve Değerlendirme

İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü'nde yapılan atölye duvar yüzeyi tasarımları ve uygulamaları, atölyelere işlevsel, estetik bağlamda katkı sağlarken, öğrenciler üzerinde pozitif bir mekan algısı oluşturmıştır. Atölyelerin kullanıcıları olan öğrencilerin mekana dair algısının ötesinde, uygulamayı gerçekleştiren öğrenciler ise projelerinde gerçek sorunlara ve kullanıcıların isteklerine göre tasarım önerileri geliştirme şansı bulmuştur. Uygulamanın sınırlı bütçeyle gerçekleştirilmesi, öğrencilerin az sayıda malzeme ve ekipman ile üretim yapma becerisi kazanmasını sağlamıştır. Öğrenciler, yapılan tasarımların bütüncül bir yaklaşımdan detay çözümlmeye ve detaydan uygulamaya giden sürecini yaşayarak, hangi malzemenin hangi ekipman ve teknikle kullanılabileceği gibi konuları deneyimlemiş ve daha mezun olmadan uygulama aşamasında karşılaşılabilecekleri problemlere hızlı bir şekilde çözüm üretme yetisi kazanmıştır. Bununla birlikte, uygulamada yer alan öğrenciler için tasarımlarını somut hale getirmek, mekanlarda kalıcı olarak projelerini gerçekleştirme imkanı bulmak özgüven bağlamında bir katkı sağlamıştır. Çalışmanın sonucunda, atölyelerde uygulanan duvar yüzey tasarımlarının sonucunda hedeflenen mekanı daha nitelikli hale getirmek ve mekansal kimlik oluşturmak gibi amaçların sorgulanması ve uygulama sonrası atölyelerdeki değişimin ve algının ölçülmesi, belirlenen parametreler bağlamında her atölye bazında analiz edilmiştir (Tablo 13).

Atölye	Fiziksel-Biçimsel Bağlam (Estetik, Form)	İşlevsel Bağlam (İşlev, Kompozisyon)
130 No'lu Atölye (1. Sınıf)	-Temel Tasarım ilkelerinin puzzle parçaları gibi bir formda tasarlanması -Oluşturulan strüktürün düşeyde ve yatayda dolu-boş yüzeyler oluşturması, süreklilik sağlaması, dengeli bir form algısı -Strüktürde kullanılan renklerin ana renkler olması ve uyumun, estetiğin sağlanması -Plan şeması ve kesitin iki boyuttan üç boyuta geçen bir süreci aktarmasıyla oluşan formun estetik algısı	-Temel Tasarım ilkelerinin öğrencilere ezber yoluyla değil, görsel hafızayla aktarılması -Yüzeyde oluşturulan strüktürün pafta asmak ve maket stoklamak için kullanılması -Strüktürün Mondrian altlığıyla bir kompozisyon oluşturması -Teknik Resim dersi için plan şemasının ve kesitin üç boyutlu algısı
123 No'lu Atölye (2. sınıf)	-Arka duvar yüzeyinde altıgen formlardaki ham mdflerin estetik algısı -Duvar yüzeylerine yapıştırılan gerçek malzemelerin belirli bir forma dönüştürülerek uygulanması -Patlatma taşların rastgele yapıştırılarak değil, bir evin penceresinin çerçevesini oluşturarak uygulanmasıyla estetik bir yüzey sağlanması	-Arka duvar yüzeyinde uygulanan ham mdflerin raflara kompozisyon oluşturularak dönüşmesi -Duvar yüzeylerinde gerçek malzemenin öğrenciye tanıtılması -Tel kafesin pano işlevine dönüştürülmesi -Farklı malzemelerin yüzey uygulamalarında kullanılmasıyla, atölyede şantiye algısının oluşturulması
247 No'lu Atölye (3. Sınıf)	-Halatların asimetrik ve aynı zamanda formal olarak bağlanmasıyla yüzeyde estetik bir algı oluşturulması -Arka duvarda yapılan duvar resminin mekan bütünlüğünü sağlayarak atölyeye derinlik katması -Straforların altıgen formunda hazırlanarak yüzeyde bir kompozisyon oluşturması -Depoda duvar yüzeyinin renklenmesi	-İşlevini yitirmiş ahşap panoların kapatılması için kullanılan halatların öğrenci projelerinin asılması için bir yüzeye dönüştürülmesi -Straforların belirli bir kompozisyon çerçevesinde tasarlanarak panolara dönüştürülmesi -Kasaların maketler için stoklama alanlarına dönüştürülmesi
249 No'lu Atölye (4. Sınıf)	-Atölyenin tüm duvar yüzeylerinde dil birliğinin sağlanması -Yüzeylerde kullanılan renklerin kontrast oluşturması -Oluşturulan konstrüksiyonun atölyeye dolu-boş, süreklilik-denge ve dinamizm katması -Duvar yüzeyine yapılan çizgisel çalışmanın derinlik algısı -Depodaki duvar yüzeyine yapılan iki boyutlu çizimlerin mekana estetik ve renk katması	-Yüzeylerdeki konstrüksiyonun bir kompozisyon çerçevesinde işlevsel raflara ve askı aparatlarına dönüştürülmesi -Raflarda maketlerin stoklanması ve öğrenci paftalarının asılması -Farklı boyutlarda hazırlanan raf ve kutuların farklı ölçeklerdeki ürünlerin sergilenmesine olanak sağlaması -Depo ve atölye arasındaki sınırın kaldırılarak, öğrenciler için işlevsel bir mekana dönüştürülmesi

Tablo 13. Atölyelerin Fiziksel-İşlevsel Bağlamda Değerlendirilmesi

Atölyelerin fiziksel ve işlevsel bağlamda analizleri tablo halinde verilmiştir. Bunun yanında mekanlardaki değişimin, öğrencilerin üzerindeki etkisine ve mekansal kimlikleri nasıl algıladıklarına yönelik öğrencilerle görüşmeler yapılmıştır. Yaklaşık bir ay süren bu uygulamalar sonucunda, 120 öğrenciye yüzey tasarımlarının biçimsel, işlevsel ve psikolojik bağlamda ölçülmesine yönelik hazırlanan sorular sorulmuş ve verilen cevaplardan elde edilen sonuçlar, aşağıdaki tabloda gösterilmiştir (Tablo 14).

Sorular	Olumlu	Kararsız	Olumsuz
Uygulama sonrasında atölyelerin daha estetik olduğunu düşünüyorum.	110	2	8
Uygulama sonrasında atölyelerin daha işlevsel olduğunu düşünüyorum.	95	8	17
Uygulama sonrasında atölyelerde öncesine göre aidiyet duygum daha fazladır.	112	3	5
Uygulama sonrasında atölyelerde daha fazla zaman geçirmekteyim.	103	10	7
Uygulama sonrasında atölyelerin daha kimlikli mekanlar olduğunu düşünmekteyim.	115	3	2

Tablo 14. Öğrencilere Yöneltilen Sorular ve Cevapların Dağılımı

İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü öğrencileriyle yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen verilerden; atölyelerdeki yüzey tasarımlarının uygulanmasıyla, atölyelere mekansal kimlik kazandırıldığı, mekanların daha nitelikli hale geldiği, öğrencilerin mekana dair aidiyet duygusunun geliştiği ve İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü atölyelerinin ders zamanları dışında da kullanıldığı çıkarımları yapılmıştır. İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü atölyelerinin duvar yüzeylerinin yeniden tasarlanması, mekanlara kimlik kazandırmanın yanı sıra, fiziksel, psikolojik ve işlevsel bağlamlarda pozitif katkılar sağlamıştır.

Kaynaklar

- Aydıntan, E., (2016), *İç Mekan Yüzey Tasarımlarında Mesaj-Kullanıcı İlişkisi Üzerine Deneysel Bir İrdeleme*, Online Journal of Art and Design, 4;3, s. 41-55.
- Aydıntan, E., (2001), *Yüzey Kaplama Malzemlerinin İç Mekan Algısına Anlamsal Boyutta Etkisi Üzerine Deneysel Bir Çalışma*, Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Becer, E. (2002), **İletişim ve Grafik Tasarım**, 3. Baskı, Dost Kitabevi, Ankara.
- Ching F.D.K. (1996), **Architecture: Form, Space and Order, Mimarlık (Biçim, Mekan ve Düzen)**, çev. S. Lökçe (2002), 2. Baskı, Yem Yayınları, İstanbul.
- Coyne, R. D. Snodgrass, A. B. Martin, D. (1994), *Metaphors in The Design Studio*, JAE, Vol.48, No.2, (113-125).
- Gibson, J., J.,(1950), **The Perception of Visual World**, Houghton Mifflin, Boston.
- İzgi, U. (1999), **Mimarlıkta Süreç, Kavramlar-İlişkiler** (1.baskı). Cilt 201,199- 200. İstanbul: Yapı-Endüstri Merkezi Yayınları
- Koester, Robert. J. (2006), Centers for Regenerative Studies: Graduate Studio Experiences in Education for Sustainable Design. PLEA2006 Konferansı, Cenevre, İsviçre, sayı:1, ss.659-664.
- Özer, D. G. Aycı. H. (2017), *Stüdyo Mekânının Tasarımsal Gücü: Harvard GSD*. Mimarlık 396, Temmuz-Ağustos 2017.
- Ruesch, J., Kees, W., (1970), **Function and Meaning in the Physical Environment, in Environmental Psychology**, Eds Proshansky, H M, Ittleson, W H, Rivlin, W G (Holt, Rinehart and Winston, New York).
- Tok, A. Potur, A.A. (2016), *Tasarım Stüdyolarında Eleştiri: Aktörler, Ortam, Kanallar Üzerine*. Megaron 2016;11(3):412-422.
- Yılmaz, Ö., (2004), *Mimari Mekanda Görsel Algı ve Manipülasyon İlişkilerinin İrdelenmesi*, Yüksek Lisan Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.